

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/128808,Dzien-Archiwisty.html>

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

ARTYKUŁ

Dzień Archiwisty

Autor: PAWEŁ ZIELONY 30.09.2026

Archiwista to piękny zawód. Przyciąga swoją magią odkrywania przeszłości. Archiwalia mówią nam, kim byliśmy, skąd pochodzimy, z czego wynikają nasze obecne wybory. Konfrontują też nasze wyobrażenia o wydarzeniach historycznych, niekoniecznie tych wielkich, z zapisaną na papierze prawdą z danej epoki, często odbiegającą od powszechnie narzuconych nam dzisiaj stereotypów.

Od wieków osoba pełniąca funkcję kustosza pamięci opiera swoją działalność na zaufaniu społeczeństwa. To archiwista trzyma pieczę nad najwartościowszym obiektem pożądanym. Bo cóż w dzisiejszych czasach jest cenniejszego od informacji?

Szczególne pole służby

Jest wiele rodzajów archiwów, w których swoją pracę wykonują dzisiejsi solenizanci. Można ich spotkać w placówkach państwowych, społecznych, prywatnych, kościelnych, lokalnych, zakładowych, wyodrębnionych czy w archiwach rodzinnych.

Wśród archiwistek i archiwistów jest wielu budzących szacunek środowiska praktyków, a także badaczy, zajmujących się archiwistyką naukowo. Dzisiejsze archiwa są także coraz powszechniej dostępne dla osób z niepełnosprawnościami, nie tylko jako petentów, ale także jako pracujących w tym zawodzie.

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

Archiwariusz, jak drzewiej nazywano wykonujących ten szlachetny zawód, powinien być osobą odpowiedzialną, otwartą na ustawiczne poszerzanie swojej wiedzy, dociekliwą, godną zaufania, potrafiącą dochować tajemnicy w przypadku informacji niejawnych czy danych wrażliwych, dobrze organizującą sobie pracę i wykonującą ją w sposób skrupulatny. Należy dodać, że do tej społecznej służby, w zależności od realizowanych zadań, potrzebne są osoby o różnych zdolnościach i cechach charakteru.

Zadania archiwistów

Spektrum działań archiwistek i archiwistów jest bardzo szerokie. Część z nich zajmuje się poszukiwaniem i gromadzeniem dokumentów. Gdy istnieje taka potrzeba odpowiedni specjaliści dokonują fumigacji, a następnie konserwacji, opracowania i zewidencjonowania pozyskanych akt. Dzięki tym zabiegom możliwe jest szybkie wyszukiwanie i udostępnianie zbiorów archiwalnych.

Obecnie w archiwach powszechnym procesem jest digitalizacja zbiorów. Do jej przeprowadzenia potrzebni są fachowcy odporni na trudy wykonywania powtarzalnej, benedyktyńskiej pracy. To dzięki nim, archiwistom tworzącym kopie cyfrowe, otwierają się nowe możliwości. Wreszcie z jednej jednostki archiwalnej może korzystać jednocześnie wielu użytkowników w każdym miejscu na ziemi.

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

Pliki cyfrowe, poddawane różnym filtrom czy powiększeniom, ułatwiają także odczytywanie zawartości dokumentów. Coraz częściej, dzięki technologii OCR, czyli konwertowania obrazów cyfrowych do pliku tekstowego zwiększają się szanse szybkiego wyszukiwania konkretnych słów kluczowych przez badaczy.

Tworzone przez archiwistów bazy danych i repozytoria cyfrowe upowszechniają dostęp do informacji, ułatwiają i przyspieszają jej pozyskanie. Zdigitalizowane oryginały mogą w końcu spocząć nie niepokozone w magazynach archiwalnych. Dzięki temu są mniej eksploatowane i nie ulegają tak szybko degradacji, gdyż to do archiwistów obsługujących magazyny należy stworzenie odpowiednich warunków przechowywania zbiorów oraz dbanie o nie, także przez ustawiczne monitorowanie ich stanu.

Archiwistki i archiwiści często podejmują działania z zakresu popularyzacji posiadanego zasobu. Przygotowują

publikacje, wystawy, udzielają się w mediach społecznościowych. Prowadzą także prace badawcze, zajmują się edycją źródeł. To wszystko ma zachęcić użytkowników do odkrywania zbiorów znajdujących się w archiwach.

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

Praca w Archiwum IPN (fot. IPN)

Pod znakiem św. Hieronima

Zawód archiwisty pojawia się również w kulturze popularnej. Występuje jako bohater filmowy czy główna postać na stronach poczytnych powieści, czego przykładami mogą być cieszący się ponad milionową publicznością serial TVP o tytule „Archiwista” czy książka Trávisa Hollanda „Archiwista z Łubianki”. Do działalności archiwalnej nawiązuje także swoją nazwą brytyjski zespół Archive.

Każdy z nas jest *de facto* archiwistą, gromadzącym dowody swojej działalności. Tworzymy własne archiwa, poczynszyszy od fotografii czy cennych rodzinnych dokumentów, które przechowujemy w bezpiecznym miejscu w swoim domu, a kończąc na obowiązujących w nowoczesnym cyfrowym świecie plikach zdjęć, filmów czy zarchiwizowanych zapisków z poczty mailowej, mediów społecznościowych lub komunikatorów.

**Spotkania edukacyjne w
Archiwum IPN (fot. IPN)**

**Spotkania edukacyjne w
Archiwum IPN (fot. IPN)**

Św. Hieronim ze Strydonu, którego wspomnienie obchodzimy 30 września, jest nie tylko patronem archiwistów, ale także archeologów, biblistów, bibliotekarzy, uczniów, studentów oraz tłumaczy. Ten katolicki, prawosławny i koptyjski święty urodził się pod koniec pierwszej połowy IV wieku na pograniczu ówczesnej Panonii i Dalmacji. Wsławił się przetłumaczeniem Pisma Świętego z greckiego i hebrajskiego na łacinę. Zmarł 30 września 419 lub 420 r. w Betlejem. W rocznicę jego śmierci, decyzją Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, od 2019 r. archiwiści w Polsce obchodzą swój dzień.

Wszystkim archiwistkom i archiwistom życzymy wielu metrów bieżących sukcesów zawodowych, satysfakcji z pracy, zdrowia, pogody ducha i spełnienia marzeń.

**Spotkania edukacyjne w
Archiwum IPN (fot. IPN)**

**Spotkania edukacyjne w
Archiwum IPN (fot. IPN)**

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ